

[Formanden.]

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om folkepension, forslag til lov om ændring i lov om folkeforsikring. (Vedrørende ændring af fradragreglerne for beregning af alders- og invaliderente og pensionstillæg til invaliderentemodtagere m. v.),

forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg (vedrørende hjælp til enker m. v.)

og

forslag til lov om ændringer i folkeforsikringsloven. (Til gennemførelse af 1. etape af en folkepensionsordning) [af Ragnhild Andersen m. fl.]

3) *Fortsættelse af anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om byggeri med offentlig støtte [af Alvilda Larsen m. fl.]. (Afstemning).

4) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om forholdsregler mod prisstigningerne [af Aksel Larsen m. fl.]

5) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den i Genève den 19. september 1949 vedtagne internationale færdselskonvention.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov for Færøerne om pantsætning af fangst i årene 1956—1959.

Mødet hævet kl. 15²⁵.

23. møde.

Tirsdag den 29. november kl. 14.

Den første sag på dagsordenen var:

Fremsettelse af lovforslag.

Formanden: Jeg giver først ordet til den højtærede kirkeminister, for at hun kan fremsætte et tidligere anmeldt lovforslag.

Kirkeministeren (Bodil Koch): Idet jeg i dag tillader mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om kirkers bestyrelse m. m. og lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m. v.*, finder jeg det rimeligt at fremsætte nogle mere udførlige bemærkninger om baggrunden for lovforslaget og de overvejelser, der har resulteret i dette i sig selv beskedne lovforslag.

Det skulle i og for sig ikke synes særlig betydningsfuldt, at der nu søges lovhjemmel for, at der i et vist omfang kan optages lån, som forrentes og afdrages gennem kirkeligningen, til delvis dækning af udgiften til nye kirker, og ejheller at der søges bemyndigelse til, at der i givet fald kan ydes statsgaranti for sådanne lån. Men for det første er disse forslag et afgørende brud med den hidtidige ordning, hvorefter det principielt er overladt til det private initiativ at tilvejebringe midler til at opføre nye kirker, normalt dog udenfor København og Frederiksberg med statsstøtte. Hertil kommer, at lovforslaget er et væsentligt led i bestræbelserne for at afhjælpe den trang til nye kirker, som er opstået i de senere år, specielt i Københavns nærmeste omegn, men iøvrigt også andre steder i landet, hvor befolkningstilvæksten er forøget stærkt i løbet af et kort åremål.

[Kirkeministeren.]

Når man hidtil har krævet som betingelse for statsstøtte til opførelse af en kirke, at en menighed selv tog initiativet og skaffede midler tilveje, er det begrundet i det naturlige ønske at se det dokumenteret gennem menighedens offervilje, at der på dette sted er basis for et kirkearbejde omkring en ny kirke; og sædvanligvis har man afvist ansøgninger om statstilskud, så længe der ikke var indsamlet så mange midler, at byggearbejdets gennemførelse kunne anses for at være sikret med et passende statstilskud, der ansættes efter trangen i hvert enkelt tilfælde — i nogle tilfælde 50 pct. af udgiften. Sådanne krav til offerviljen har kunnet gennemføres, så længe byggeudgifterne lå i et nogenlunde lavt leje, og så længe befolkningstilvæksten udenfor hovedstaden var nogenlunde moderat, således at der kunne arbejdes med en kirkesag over en længere årrække. De nuværende byggepriser vil imidlertid efter de hidtidige principper stille så store krav til offerviljen, at det kun undtagelsesvis vil kunne lykkes den forholdsvis begrænsede kreds, der har brug for den nye kirke, at tilvejebringe så store summer, at betingelserne for offentlig hjælp er tilstede. Når så hertil kommer, at befolkningstilvæksten sker med en sådan hast, at der ikke bliver tilstrækkelig tid til at arbejde med en kirkesag, inden forholdene — set fra et menighedssynspunkt — bliver ganske uholdbare og der derfor bliver spørgsmål ikke blot om opførelse af en enkelt kirke, men en hel række kirker i et forholdsvis begrænset område, vil det let forstås, at man må bryde med fortidens praksis.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er det specielt forholdene i Københavns nærmeste omegn, der har givet stødet til dette lovforslags fremsættelse. I den betænkning, som er afgivet af det af daværende kirkeminister Hermansen nedsatte udvalg, og som omtales i bemærkningerne til lovforslaget, redegøres nærmere for den voldsomme vækst, der kan ventes i de nærmeste år. Udvalget er på grundlag af oplysninger, der er indhentet, kommet til det resultat, at der i 11 kommuner i Københavns nærmeste omegn vil blive brug for 18 nye kirker indenfor en periode af ca. 10 år. At der her virkelig er en alvorlig

trang tilstede, vil alle, der har en smule forståelse af de kirkelige forhold, sikkert erkende, når det nævnes, at befolkningen i disse 11 kommuner er steget fra ca. 120 000 i 1935 til ca. 240 000 i 1950, og at stigningen forøges i en sådan hast, at man regner med et beboerantal på ca. 400 000 omkring 1965.

Det er forståeligt, at man under disse omstændigheder har været inde på den tankegang, at det fremtidig skulle tillades at bygge kirker uden andre økonomiske krav til menigheden, end at denne må tage byrden ved forrentning og afdrag af de nødvendige lån til dækning af udgiften til en ny kirke, som ikke kan opnås dækket gennem hjælp fra statskassens side. Men denne tanke blev på ny opgivet og med rette, og i betænkningen anføres det, at udvalget er af den opfattelse, at låneadgangen bør begrænses, og at man fortsat bør kræve en rimelig offervilje fra menighedens side, hvorved ønsket om en ny kirke understreges på en så utvetydig måde, at man tør fastslå, at der er basis for et kirkearbejde ud fra en ny kirke. I denne forbindelse minder udvalget om, at udgifterne for befolkningen ikke er begrænset til opførelse af en ny kirkebygning, men at der efter opførelsen bliver betydelige udgifter til kirkens drift og vedligeholdelse, til lønninger til kirkens funktionærer, til nye præsteembeder og eventuelt udgift til opførelse og drift af embedsboliger. Alle disse udgifter med undtagelse af visse tilskud til præsteløn vil komme til at hvile på den stedlige kirkelige ligning. Dette forhold understreger også, at der må have sikkerhed for, at der er et sådant ønske om en ny kirke, at det giver sig udtryk i en personlig økonomisk indsats.

Den i lovforslaget anførte begrænsning af låneadgangen er i overensstemmelse med udvalgets forslag.

Hvis man kan regne med, at der af staten kan opnås et tilskud på omkring halvdelen af udgifterne til en ny kirke, vil der efter lovforslaget kunne optages et lån på indtil $\frac{1}{4}$ af den samlede udgift, og det vil herefter kræves, at der ved private midler stilles $\frac{1}{4}$ til rådighed. Dersom man regner med en samlet udgift til en kirkebygning på 400 000 kr. — hvilket er en ret lav pris — måtte der altså skaffes ca. 100 000 kr. tilveje fra privat side.

[Kirkeministeren.]

Det vil jo nok i adskillige tilfælde volde vanskelighed under de særlige forhold, der her er spørgsmål om. Jeg finder derfor — selvom det ikke direkte vedrører lovforslaget — at burde nævne, at det omtalte udvalg har udtalt sig for en rationalisering af bevillingspraksis, således at man lægger en nærmere beregnet normalpris pr. siddeplads til grund ved fremtidige bevillinger, idet udvalget herved mener at finde et middel til at tilvejebringe passende økonomisk, men tillige forsvarligt byggeri; endvidere mener udvalget herved at kunne skabe mulighed for et relativt større tilskud til særlig velprojekteret og økonomisk byggeri.

Udvalget har tænkt sig, at man gennem bevillingspraksis kunne opmuntre til bygning af kirker i flere etaper, således at man kunne begynde med den nødvendige kirkekærne eller med rum, der er beregnet til senere at anvendes også til andet brug end egentlig gudstjeneste, ved straks at give tilsagn om at yde tilskud i samme forhold til fuldendelse af byggeriet. Derved ville man kunne sikre tilvejebringelse af de mest nødvendige lokaler for en forholdsvis beskedne sum og få fordelt udgifterne over længere tid, således at det skulle være muligt at komme i gang uden at stille uoverkommelige krav til offerviljen. Det blev i udvalget overvejet, om der burde fremsættes lovforslag om disse forhold, men man blev enig om, at disse spørgsmål bør løses gennem administrationens indstillinger til bevillingsmyndighederne, efterhånden som sagerne bliver aktuelle.

Jeg kan ganske tiltræde dette standpunkt, og det skulle altså efter denne opfattelse blive ministeriets opgave at forsøge at opnå tilslutning til en bevillingspraksis, som i størst muligt omfang tager hensyn til de særlige forhold, der nu er bestemmende for kirkebyggeriet, særligt i de områder, hvor befolkningen forøges i hurtigt tempo, således som det er tilfældet i Københavns omegn. Lad mig parentetisk bemærke, at det efter min mening ville være såre ønskeligt, om man gennem fremtidens bevillingspraksis kunne tilgodese en så rig tilknytning mellem den skabende kunst og kirkebyggeriet som muligt.

Udvalget har endvidere peget på den

urimelighed, det er, at der hidtil ikke har været en ensartet bevillingspraksis, idet man som et resultat af den særlige politiske udvikling, der fandt sted i København i slutningen af forrige århundrede, ikke har ydet tilskud af statskassen til nye kirker i København og på Frederiksberg.

Tilsyneladende har dette måske ikke meget at gøre med selve det fremsatte lovforslag, men når jeg nævner det, er det under hensyn til, at en ændring, hvorved bevillingspraksis bliver den samme i København som udenfor København, ikke blot er et retfærdighedsspørgsmål, men også indirekte vil kunne få en væsentlig betydning for det kirkebyggeri, der først og fremmest er tænkt på med dette lovforslag, idet en ændring af praksis som den nævnte er en forudsætning for, at Københavns Kirkefond, således som det ville naturligt, kan udvide sin virksomhed udover selve byområdet. En sådan udvidelse ville utvivlsomt betyde en meget væsentlig støtte under de overordentlig vanskelige forhold i omegnsområdet og muligvis give det afgørende stød, der er nødvendigt, til hurtig og praktisk tilrettelæggelse af en del af de meget omfattende byggeopgaver.

Til sidst skal jeg nævne, at det omtalte udvalg har henstillet, om der kunne tilvejebringes hjemmel for at yde lån af statsmidler til opførelse af nye kirker, idet udvalget peger på de vanskelige låneforhold, der for tiden råder. Jeg har imidlertid ikke ment, at dette burde imødekommes, idet det næppe er rimeligt, at der stilles et sådant krav til staten samtidig med, at man forventer den samme velvilje som hidtil med hensyn til statstilskud. Derimod har jeg ment, at man i overensstemmelse med en subsidær henstilling fra udvalget bør søge at yde en hjælp derved, at der gives bemyndigelse til at yde statsgaranti for afviklingen af lån, der optages til opførelse af nye kirker. En sådan garanti vil næppe være forbundet med risiko af betydning og vil sikkert i adskillige tilfælde vise sig at være netop den hjælp, der er nødvendig for at fremskaffe rimelige lånetilbud. Hvis forholdene så senere ændres således, at der bliver lettere adgang til at opnå lån, vil der næppe til den tid være grund til at anvende den foreslåede hjemmel.

Det er mig selvfølgelig klart, at forholdene

[Kirkeministeren.]

i øjeblikket ikke er gunstige for større byggeprojekter, og det er en selvfølge, at kirken må finde sig i de samme kår på dette område som andre. Det er værd i denne sammenhæng at betænke, at alt kirkebyggeri efter besættelsen standsede i en halv snes år til fordel for boligbyggeriet, som rimeligt var, men tiden er nu, synes jeg, inde til, at man i hvert fald tilvejebringer de legale betingelser for gennemførelse af nødvendige byggeprogrammer også på dette område, såsnart forholdene tillader at gå videre. Det er det, jeg vil forsøge her, dels ved fremsættelsen af dette lovforslag, dels ved tilrettelæggelse af en bevillingspraksis, således som det er omtalt, der kan benyttes, efterhånden som byggesagerne bliver aktuelle.

Jeg vil gerne takke for den bistand, der af de politiske repræsentanter er ydet under arbejdet i det omtalte udvalg, og jeg håber på velvilje også ved behandlingen af lovforslaget her i tinget og til sin tid, når der bliver spørgsmål om en ændring af bevillingspraksis.

Formanden: Dernæst har det ærede medlem hr. Tholstrup ordet, for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et tidligere anmeldt lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Tholstrup): Overfor det høje folketing har jeg den ære at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om afgift af motor køretøjer m. v.* Jeg har i de senere år ved behandlingen af forskellige afgiftslove, hvori der står, at beløbet skal indgå i vejfonden, foreslået, at man binder disse beløb, så de ikke kan trækkes ud til alle mulige formål, som ikke kommer vejene eller landevejstrafikken til gode, men desværre uden held. Vi må se den kendsgerning i øjnene, at pengene ikke er blevet bundet og ikke længere er til stede, endsiges til disposition for ministeren for offentlige arbejder. Skulle der en dag pludselig blive brug for flere penge til vejformål end de løbende indtægter, måtte nye skatter udskrives.

I vort forslag ser vi bort fra de midler, der således er brugt, men vi vil gerne sikre, at de kommende afgifter går ind til det senere brug, hvortil de er bestemt i henhold

til lovene. Vi må regne med, at den nuværende afgiftspolitik kan skifte, således at man erkender, at motorkørsel ikke længere er luksus, men et samfundsgode, der ikke skal lægges hindringer i vejen for ved høje afgifter. Det vil være rart at have nogle reserver at trække på, når vejprojekter skal gennemføres, hvortil de løbende indtægter ikke vil slå til.

Forslaget går i sin enkelthed ud på at behandle vejfonden på samme måde som private fonds ved at anbringe pengene i rentebærende, let realisable værdipapirer, bedst velsagtens kreditforeningsobligationer, helst ikke statsobligationer.

Med disse ord anbefaler jeg lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting, når det kommer til første behandling.

Formanden: Eksemplarer af de fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om folkepension, forslag til lov om ændring i lov om folkeforsikring. (Vedrørende ændring af fradragreglerne for beregning af alders- og invalide- rente og pensionstillæg til invaliderentemodtagere m. v.),

forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg (vedrørende hjælp til enker m. v.) og

forslag til lov om ændringer i folkeforsikringsloven. (Til gennemførelse af 1. etape af en folkepensionsordning) [af Ragnhild Andersen m. fl.]

Valgt blev: *Bundvad, Kaj Andresen, Einer-Jensen, Urban Hansen, Hans Knudsen, Mørk, Edel Saunte, Lorentzen, Søren Andersen, N. Chr. Christensen, Holmberg, Thor-kil Kristensen, Poul Møller, Gottschalck-Hansen, Gertie Wandel, Svend Jørgensen og Skytte.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Fortsættelse af anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om byggeri med offentlig støtte [af Alvilda Larsen m. fl.] (Afstemning).

(Foregående forhandling findes i tidenden sp. 1388).